

מכים שורשים

תחת מסווה של 'סיוע חקלאי',

משתלמת הרשות הפלסטינית על שמחי C בניגוד לחוק ובמימון גורמים אירופיים

חשוון התשע"ט | נובמבר 2018

תנועת רגבים (ע"ר)

תנועה ציבורית לשמירה על אדמות ונכסי הלאום. התנועה פועלת למניעת השתלטות לא חוקית על אדמות מדינה ולשמירה על כללי מינהל תקין בכל הנוגע למדיניות הקרקעית של מדינת ישראל. התנועה פועלת במישור הציבורי, הפרלמנטרי והמשפטי, באמצעות פרסום מאמרים, דו"חות ציבוריים, מחקרים ונקיטת הליכים משפטיים. פעילות זו מתבצעת על מנת לקדם את מטרות התנועה ולהביא להשבת החזון הציוני למקומו המוביל בקביעת מדיניות היום-יום של מדינת ישראל. החזון הציוני, בראייתה של תנועת רגבים, הוא בראש ובראשונה חזון יהודי בוטח ומאמין, אך בד בבד הוא גם חזון אנושי, צודק ומוסרי, שחלק מביטוייו הם הקפדה על טוהר מידות וכללי מינהל תקין.

כתיבה: עדי גרסיאל, אברהם בנימין

עריכה: אברהם בנימין

עריכה לשונית: חנה פורטגנג

תחקיר ונתונים: תנועת רגבים, בשיתוף עמותת "עד כאן"

עיצוב גרפי: אסף קרדש - מועצת יש"ע

דפוס: אלמוג ג.א. דפוס ואופסט בע"מ

תמונת שער: שירה לוינשטיין-יעקובוב

צילומים: תנועת רגבים, למעט צילומים שנדלו במסגרת התחקיר מדף הפייסבוק של איגוד הוועדות החקלאיות UAWC

בהוצאת

תנועת רגבים (ע"ר)

ת.ד. 44439 ירושלים 9144302

טל': 02-6560303

פקס': 02-6560363

office@regavim.org

www.regavim.org.il

תוכן

4	תקציר מנהלים	1#
5	רקע מדיני - המאבק על השליטה באיזור יהודה ושומרון	2#
7	רקע משפטי - חוק המקרקעין העות'מאני בשירות ההשתלטות על הקרקע	3#
9	איגוד ועדות העבודה החקלאיות - הזרוע הביצועית לסיפוח קרקעות	4#
11	שיטת הפעולה - הנגשה והיאחזות	5#
14	תכנית 'שורשים' (Judhur, جذور)	6#
16	סיכום פעילות רב שנתית ביהודה ושומרון (2013-2017)	7#
17	מיזמים מרכזיים של הוועדות החקלאיות בשנים 2012-2021	
20	מקורות מימון תכנית שורשים	8#
21	זאב בעור של כבש - הקשר הגלוי והסמוי לארגון הטרור 'החזית העממית'	9#
22	פעילות המעקב של תנועת רגבים אחרי פרויקט שורשים	10#
23	התגובה הישראלית לפעילות הרשות הפלשתינית	11#
24	מסקנות והמלצות	12#

#1 תקציר מנהלים

איגוד הוועדות פועל בעיקר בשטחי C בכמה תחומים, ואלו העיקריים שבהם: תפיסת אלפי דונמים של קרקעות על ידי פעילות חקלאית, השתלטות על מקורות מים ופריצת דרכים שנועדו לשמש כביכול את החקלאים מהאזור. הפעילות מתמקדת באזורים בעלי חשיבות אסטרטגית, באזורים הסמוכים להתנחלויות ולגדר ההפרדה וכן במקומות שבהם מהווים שטחי C טריז צר בין השטחים שבאחריות הרשות הפלסטינית (A ו-B).

כל הפעילויות נעשות באופן חד-צדדי, ללא היתר ושלא כחוק התקף באזור, וכן בניגוד להסכמי אוסלו ולחוק הבין-לאומי.

המסמך שלפניכם מתבסס על תיעוד ועל מיפוי קפדני של הפעילות בשטח וכן על מעקב אחר פרסומים של הרשות הפלסטינית, האיחוד האירופי וארגונים שונים בכלי התקשורת ובאינטרנט. נציג כאן כמה דוגמאות מתוך רבות, והן ימחישו את ההיקף ואת הסכנות של הפעילות שנעשית באמצעות איגוד ועדות העבודה החקלאיות. כך לדוגמה נאמר בגלוי בסרטון של האיחוד האירופי ושל הרשות הפלסטינית שפורסם בפייסבוק: "האיחוד האירופי מתייחס לאזורים הללו (שטחי C) כאל שטח כבוש, ומשום כך גילה בהם התעניינות ופעל בהם בצורה ניכרת בתיאום ובשותפות עם הרשות הפלסטינית, למען ייצוב וחיזוק של עמידת האוכלוסייה בהם ולהבטחת מרכיבי החיים העיקריים בשבילים".

נוסף על כך נסקור את הפעילות - הבלתי מורגשת כמעט - של ממשלת ישראל ושל גורמי האכיפה הישראליים ונציע צעדים מעשיים לשיפור המצב.

בעשור האחרון הרשות הפלסטינית מובילה מהלך ארוך טווח שמטרתו המוצהרת היא השתלטות על אזורים אסטרטגיים בשטחי C של יהודה ושומרון, הנתונים (גם על פי הסכמי אוסלו) לשליטה ישראלית מלאה, כדי לספחם בפועל לחזקת הרשות הפלסטינית ולשליטתה, וכחלק מתוכנית כוללת להקמת מדינה פלסטינית באופן חד-צדדי. תוכנית זו אף פורסמה באופן רשמי בשנת 2009 על ידי ראש ממשלת הרשות הפלסטינית דאז סלאם פיאד¹, ומאז היא מיושמת בשטח כמעט באין מפריע וללא צעדי תגובה של ממשלת ישראל ומערכת הביטחון.

כפי שנציג במסמך זה, משנת 2013 ניכרת מגמה של האצת התוכנית, בעיקר בעזרת פעילות חקלאית אינטנסיבית ורחבת היקף, מתוך הבנה שבדרך זו, בניגוד לבנייה, אפשר להשתלט במהירות על שטחים נרחבים. כמו כן קל יותר להציג אותה לתקשורת הבין-לאומית ולגורמים המממנים בחו"ל כפעילות הומניטרית.

הגורם המרכזי המופקד על ביצוע תוכנית ההשתלטות החקלאית על האדמות הוא 'איגוד ועדות העבודה החקלאיות' - UAWC (Union Of Agricultural Work Committees). לאיגוד עשרות סניפים ברחבי יהודה ושומרון וכפי שיובא להלן בהרחבה - יש לו קשר לחזית העממית לשחרור פלסטין², ארגון טרור שביצע פיגועים רצחניים נגד אזרחי ישראל (כולל רצח השר רחבעם זאבי ופיגועי התאבדות בשנות האלפיים). מקורות המימון של פעילות איגוד הוועדות הם בעיקרם ממשלות זרות וארגוני "סיוע הומניטרי".

1. תכנית פיאד, אוגוסט 2009: "Ending The Occupation, Establishing The State".

2. <https://www.facebook.com/EUandPalestinians/videos/1363546850413030/> /EUandPalestinians/videos/1363546850413030.2

#2

רקע מדיני המאבק על השליטה באיזור יהודה ושומרון

הסכמי אוסלו שטחי A ו-B כבר נמצאים בשליטתה. שיטת הסיפוח הזוחל נעשית במקביל בשני מסלולים: האחד, בתיאום עם הרשויות הישראליות באמצעות פנייה של הרשות הפלסטינית לרשויות הישראליות ובקשה לאשר את הקמתם של מיזמים בעלי משמעות מיוחדת (בדרך כלל יהיו אלו מיזמים שתקצובם הבין-לאומי מותנה ב'חותמת כשרות' - הסכמה ישראלית). המסלול האחר, הנפוץ יותר, נעשה באמצעות קביעת עובדות בשטח: אגב פעילות בלתי חוקית נרחבת של בנייה ופיתוח ללא תיאום עם הרשויות הישראליות וללא אישורן. במסלול השני אפשר בהחלט לזהות יד שיטתית ומכוונת, רעיון מסודר, הכולל ניסיונות ליצור רצפים טריטוריאליים ולקטוע רצפים ישראלים.

בשנים האחרונות ניכרת מגמה של החרפה ותחכום באמצעות ניצול פעולות חקלאיות כדי לקבוע עובדות בשטח שלא כחוק התקף באזור, הסכמי אוסלו, שלפיהם הריבון המלא בשטחי C הוא ישראל, וכן בניגוד לדין הבין-לאומי.

הרשות הפלסטינית זוכה לתמיכה דיפלומטית של מדינות אירופה זה עשרות שנים. האיחוד האירופי היה צד בגיבוש הסכם אוסלו ונציגיו נכחו בחתימה עליו, אולם בשנים האחרונות הוא מממן במימון ישיר רבות מפעילויות המקרקעין הבלתי חוקיות של הרשות הפלסטינית בשטחי C⁴, ובכך מסייע לתוכנית החותרת להקים באופן חד-צדדי מדינה פלסטינית על כל שטחי יהודה ושומרון.

בהסכם הביניים שנחתם בין ישראל לראשי אש"ף באוסלו (1993), החליטה ישראל להכיר בארגון טרור זה, ולאפשר את הקמתה של הרשות הפלסטינית שתנהל אוטונומיה ערבית שלטונית בחלק מאזורי יהודה ושומרון³.

במסגרת ההסכם חולקו אזורי יהודה ושומרון לשלוש קטגוריות: שטח A - נתון לשליטה מלאה של הרשות הפלסטינית; שטח B - נתון לשליטה אזורית של הרשות הפלסטינית ולשליטה ביטחונית של ישראל; שטח C - נתון לשליטה ישראלית מלאה (אזורית וביטחונית). אף שבפועל חלקים רבים מההסכם אינם מיושמים ואחרים אינם רלוונטיים, חלוקת הסמכויות בקטגוריות השטח השונות עדיין נשמרת.

לפני כעשור החל ראש ממשלת הרשות הפלסטינית דאז סלאם פיאד לקדם תוכנית חד-צדדית שחזונה "מדינה ערבית עצמאית עם ריבונות מלאה על כל שטחי הגדה המערבית ורצועת עזה בגבולות 1967, וירושלים בירתה".

לתוכנית שלוש רגליים עיקריות: רפורמה מבנית בממשל המרכזי והמקומי, שיקום המערכת הביטחונית וביסוסה (משטרה פלסטינית, בתי משפט, בתי כלא ועוד) ובניית התשתית הכלכלית והפיזית (בנקים, מוסדות ציבור וחינוך, תשתיות חשמל, מים, ביוב וכבישים ועוד).

מרכיב מרכזי בתוכנית הוא הניסיון להעמיק את הנוכחות השלטונית של הרשות הפלסטינית דווקא בשטחי C ולנסות לספח אותם לידיה דה-פקטו, לאור נקודת המוצא כי בעקבות

המשך

3. "הסכם ביניים ישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה" <https://www.knesset.gov.il/process/docs/heskemb1.htm>

4. http://ec.europa.eu/echo/files/funding/decisions/2014/HIPs/palestine_en.pdf

הרשות הפלסטינית והארגונים האזרחיים הפועלים בה, מקבלים גם תמיכה מעשית וכלכלית נרחבת ממגוון מדינות וארגונים אירופיים. האירופאים מעבירים כסף רב לפעילויות המשתלבות בתוכנית פימד ואף מעניקים לה גיבוי דיפלומטי וסיוע פעיל.

אחת הדרכים שבהן פועל האיחוד האירופי היא מניעת אפשרויות של פיתוח תשתיות והרחבת יישובים יהודיים ביהודה ושומרון - על ידי פיתוח של בנייה וחקלאות ערבית. **בשנים האחרונות בנה האיחוד האירופי בשטחי C יותר מאלפי מבנים** המיועדים לשרת את האוכלוסיה הערבית בעשרות נקודות יישוב בלתי חוקיות, ללא אישורי תכנון וללא תיאום עם הרשויות המוסמכות⁵. רבים מתושבי מקבצים אלו "היגרו" בעידוד הרשות הפלסטינית משטחי A ו-B אל האזורים הנמצאים בשליטה ישראלית מלאה. מטרת בנייה זו ותהליך ההגירה הנלווה אליו, כמו המיזמים החקלאיים שיוזכרו להלן, היא ליצור רצף טריטוריאלי בשליטת הרשות הפלסטינית כדי לסכל אפשרות של סיפוח ופיתוח מצד ישראל.

בהתאם למדיניות זו גם תוכניות הפיתוח והחקלאות בשטחי C נעשות שלא כחוק ובניגוד לשליטה הישראלית בשטחים אלו, מתוך הצדקה לכאורה כי נציגות האיחוד פועלת בהתאם למסקנות ולהמלצות של מועצת החוץ של האיחוד האירופי לסיפוק צרכים הומניטריים של הערבים המתגוררים ביהודה ושומרון.

בניה בלתי חוקית במימון האיחוד האירופי - כרוכה בתופעת "זליגת" תושבים ערבים מהרשות הפלסטינית לשטחי C

5. להרחבה ראה "הקולוניה האחרונה" - מעורבות האיחוד האירופי בבניה בלתי חוקית ביהודה ושומרון, תנועת רגבים, פברואר 2015.
<https://regavim.org.il/wp-content/uploads/2015/02/TheLastColony.pdf>

רקע משפטי

חוק המקרקעין העות'מאני בשירות ההשתלטות על הקרקע

צווים אלו מופעלים ברוב ככל המקרים כנגד האוכלוסיה הישראלית בלבד. לדוגמה: "צו תיחום שטח" המאפשר לקדם את אכיפת החוק כנגד מבנים בלתי מורשים במסגרת תא שטח ולא באופן נקודתי על כל מבנה ומבנה. "צו שימוש מפריע"⁶ המאפשר את סילוקו של אדם המעבד ומחזיק בתא שטח מסויים אשר יש מי המערער על זיקתו לקרקע, וזאת עד שהמעבד יוכיח את זיקתו לשטח.

האחריות לשמירת האדמות בשטחי C מוטלת על המנהל האזרחי. חשוב לזכור כי זוהי אחריות פעילה, כלומר המנהל מחויב על פי חוק לפעול פעילות יזומה כדי לעקוב אחר פולשים ולסלקם מאדמות המדינה, כולל כמובן פולשים שמנסים להשתלט עליהן ולעבד אותן למטרות חקלאיות.

אי-שמירה על אדמות המדינה ביהודה ושומרון והפקרת רבות מהן לידי פולשים גורמת לא רק נזק כספי גדול למדינה אלא פוגעת גם בשלטון החוק ובאינטרס הציבורי בשל חסימת דרכים קיימות, פגיעה סביבתית והערמת קשיים בענייני תכנון עתידי ופיתוח האזור.

לדוגמה, בשנת 2015 פתחה הרשות הפלסטינית בפעילות השתלטות על תא שטח אסטרטגי במזרח גוש עציון באמצעות פריצת דרכים ומיזמים חקלאיים.

כלים הנדסיים כבדים החלו לסלול כביש חדש היוצא מהעיירה הערבית תוקוע לכיוון מזרח. לאורך הדרך נעשתה פעילות נרחבת להכשרת קרקעות טרשים, נחפרו בורות מים וניטעו אלפי עצים.

כידוע, החוק החל ביהודה ושומרון בשטחי C, הנתונים לשליטה ישראלית מלאה, מורכב מכמה רבדי חקיקה, ובהם החוק העות'מאני, החוק המנדטורי, החוק הירדני, התחיקה הצבאית, הדין הבין-לאומי וחקיקתה של כנסת ישראל. עם זה משטר הקרקעות מושתת בעיקר על הדין העות'מאני.

על פי החוק העות'מאני ופסיקת בית המשפט העליון המסתמכת עליו, קרקעות טרשים שלא עובדו מעולם שייכות לריבון, מדינת ישראל⁷. נוסף על כך חלק מהאדמות בשטחי C מוגדרות 'אדמות סקר' - שטחים שמעולם לא עברו רישום, ואינם בבעלות פרטית - והמדינה פועלת להשלים את רישומן כאדמות מדינה, בהתאם למעמדן החוקי.

אנשים פרטיים יכולים לקבל בעלות על קרקע חקלאית (על פי סעיף 78 לחוק העות'מאני) רק בתנאי שהחזיקו בה ועיבדו אותה ברצף שנים אחדות (בהתאם לסוג הקרקע).

השתלטות על קרקעות ועיבודן עלולה לאפשר לפולש תביעת בעלות או זכויות בקרקע בטענה שהוא מעבד אותה זה שנים, ולכן תוכניות ההשתלטות היזומות, מנצלות את ה'פרצה' של סעיף זה באמצעות מיזמים חקלאיים רחבי היקף.

העבודות שנעשות במסגרת תוכנית 'שורשים' מוצגות אומנם כחקלאיות, אך חלק גדול מהן, כגון הקמת גדרות וקירות חפירות בכלים כבדים, הכשרת דרכים ועוד, נעשו ללא היתר בניה - כנדרש בחוק החל באזור. זאת בשעה שדרישה זו נאכפת אכיפה קפדנית במגזר היהודי באמצעות צווים צבאיים שהוציא מפקד האיזור.

6. ראה למשל: א' בן שמש חוקי הקרקעות במדינת ישראל, 27 (1953); אייל זמיר אדמות המדינה ביהודה ושומרון - סקירה משפטית (תשמ"ה) בעמ' 15-4.

7. צו 1539 (מבנים בלתי מורשים) https://www.aka.idf.il/SIP_STORAGE/FILES/8/60628.pdf

8. צו 1586 (שימוש מפריע במקרקעין פרטיים) https://www.aka.idf.il/SIP_STORAGE/FILES/9/60629.pdf

אחד בלבד. תפיסתה בפועל של רצועה זו על ידי הרשות הפלסטינית, מחברת שני גושים של שטחי B ועלולה לחסום כל אפשרות סלילה של כביש ישראלי עתידי. צעד זה תואם את האסטרטגיה הברורה שתוארה לעיל ועל פיה הרשות הפלסטינית מכלכלת את צעדיה.

אתר זה נבחר בקפידה, מאחר שבמקום יש פרוזדור צר של 'שטח C' המחבר את גוש עציון לאזור ים המלח. בשנים האחרונות הצהירו שרים בממשלת ישראל כי בכוונת מדינת ישראל לסלול כביש שיחבר את גוש עציון לאזור ים המלח, ופרוזדור זה הוא תא השטח היחידי שאפשר לסלול בו כביש שכזה. רוחבו של מעבר זה הוא כקילומטר

השתלטות חקלאית ופריצת דרכים במסדרון הישראלי המיועד לכביש גוש עציון - ים המלח

#4

איגוד ועדות העבודה החקלאיות הזרוע הביצועית לסיפוח קרקעות

וצבאי כדי לקדם את האינטרסים המשותפים של המאבק בישראל וההשתלטות על שטחי C. עם זאת UAWC מגדיר עצמו ארגון א-פוליטי ובלתי תלוי הרשום באופן רשמי ברשות הפלסטינית. הגדרה זו משמעה כי אין בין הרשות הפלסטינית ל-UAWC אלא יחסים רשמיים בלבד, ללא מחויבות אידאולוגית או פיננסית.

בהיותו הגוף העיקרי הפעיל בעניין, איגוד הוועדות מרכז את הפעילויות ומתאם אותן כדי למנוע כפילויות ובזבוז משאבים, וחשוב לא פחות: כדי שהן ישתלבו בתוכנית האסטרטגית של הרשות הפלסטינית, החותרת לתפיסת שטחים רבים ככל האפשר במקומות מרכזיים באזורי C.

בו בזמן האיגוד מנסה באמצעים משפטיים, תקשורתיים ודיפלומטיים למנוע מצה"ל ומהמנהל האזרחי לפעול נגד ההשתלטות הבלתי חוקית הזאת.

בריאיון שנתן מנכ"ל הוועדות החקלאיות פואד אבו סיף לעיתונאית אליס רוטשילד בינואר 2017, אמר המנכ"ל בפורש: "ההסכמה של הרשות הפלסטינית לוותר על יותר מ-60% משטחי הגדה המערבית (דהיינו, שטחי C בהסכמי אוסלו) הייתה טעות גדולה". מיקוד פעילות האיגוד דווקא בשטחי C מבטא את שאיפתו לבטל הלכה למעשה את הנגזרות הגאוגרפיות הנובעות מהסכמי אוסלו. הצהרות אלו ואחרות (כולל מצד בכירים באיחוד האירופי), עולות בקנה אחד עם סיורי השטח, תיעוד הפעילות והניתוח תצלומי האוויר שבוצעו לצורך מחקר זה.

איגוד ועדות העבודה החקלאיות (UAWC – Union Of Agricultural Work Committees) משמש היום הזרוע הביצועית המרכזית בתוכניתה של הרשות הפלסטינית להשתלט על חלקים נרחבים משטחי C וליצור בהם מדינה פלסטינית דה-פקטו.

באיגוד יותר מ-65 סניפים של ועדות חקלאים מקומיות ברחבי יהודה, שומרון ורצועת עזה, ומשרדיו הראשיים יושבים ברמאללה. הוא מעסיק יותר ממאה עובדים ומחזורו השנתי גבוה מ-5 מיליון יורו. פעילותו ברובה ממומנת במישרין או בעקיפין ממקורות זרים ומארגונים כמו האיחוד האירופי, האו"ם וממשלות צרפת, נורווגיה והולנד.

כפי שיובא בהרחבה בפרק הבא, איגוד ועדות העבודה החקלאיות מחובר בקשרים גלויים וסמויים לארגון הטרור 'החזית העממית לשחרור פלסטין' ופועל בתיאום עם מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית ועם ארגונים משפטיים, בעיקר כדי להשתלט על קרקעות בשטחי C במסווה של פעילות הומניטרית למען החקלאים הערבים.

UAWC אומנם אינו ארגון ממשלתי, אך הוא בעל מעמד לאומי מכובד ברשות הפלסטינית, והוא למעשה הארגון היחיד בעל הידע המקצועי, היכולות המעשיות והמעמד הציבורי המספקים כדי להוציא לפועל בהצלחה מיזמים בהיקפים כאלה.

איגוד הוועדות והרשות הפלסטינית פועלים בתיאום מנהלי

המשך ←

המועצה אישרה כי כלל הוועדות והארגונים (המקומיים והבינלאומיים) תומכים לחלוטין בקמפיין הלאומי להחרים את הכיבוש הישראלי, ולהטיל סנקציות על ישראל¹¹.

בנוסף, כפי שיפורט להלן, האיגוד משתף פעולה עם ארגוני טרור ועם ארגונים התומכים בטרור.

ברצועת עזה פועל הארגון באמצעים טכניים, משפטיים ותקשורתיים לסייע לדייגים ברצועת עזה במטרה לקבוע עובדות באשר למרחב הפעולה הימי ולהפעיל לחץ לפתיחת הסגר הימי בעזה.

פעילויות אלו, המתקיימות ברובן בשטחי C, הן הפרה של הריבונות הישראלית במקום ואינן מתואמות עם צה"ל, שהוא הריבון בשטח.

כמו כן לאורך השנים האחרונות תמך¹⁰ האיגוד תמיכה גלויה בתנועת החרם על ישראל, ה-BDS. בדו"ח הסיכום לשנת 2015 של איגוד הוועדות מצוטטת החלטת מועצת המנהלים, לפיה "מועצת המנהלים המשיכה את המהלך בתמיכה במדיניות ה-UAWC בהחרמת ודחיית כל סוגי הנורמליזציה עם ישראל ומימון המותלה בהתניות פוליטיות.

פריצת דרך, גידור חקלאי ויציקת בור מים - מדבר יהודה

¹⁰. <https://bdsmovement.net/news/palestinian-civil-society-applauds-uk-co-operative-movement-decision-end-trade-companies>

¹¹. <http://uawc-pal.org/Files/a1bc851a-931e-4412-9d32-9205bdb4bed6.pdf>

שיטת הפעולה - הנגשה והיאחזות

5#

שיטת הפעולה של איגוד הוועדות החקלאיות במיזמים מסוג זה זהה בדרך כלל: בשלב הראשון הוא מנגיש את השטח המיועד להשתלטות באמצעות פריצת דרכים ושיפוצן וכן הקמת מערכת לאספקת מים על ידי מתיחת קווי מים ובניית מאגרים, ובשלב השני הוא מסייע בהדרכה ובמימון של העבודה החקלאית עצמה עם החקלאים בשטח.

שיטות הפעולה העיקריות של איגוד הוועדות החקלאיות:

פריצת דרכים: סלילת כבישים חקלאיים באורך מצטבר של מאות קילומטרים, המאפשרים גישה אל אדמות הניתנות לעיבוד בשטחי C, בין השאר בבקעת הירדן, גוש עציון, אזור אריאל והשומרון, הר חברון, מזרח בנימין ועוד.

השתלטות על מקורות מים: השתלטות על מעיינות בקרבת יישובים ישראלים, חפירת רשתות של בורות מים באזורים מדבריים, הקמת אגני ניקוז תוך הטיית תוואי נחלים, פרישת מאות קילומטרים של צנרת מים, בניית מאגרי מים ועוד.

תפיסת קרקעות על ידי פעילות חקלאית: נטיעת עצים, חרישת שטחים, עבודות עפר הנדסיות, הקמת טרסות, גידור שטחים וכדומה.

העבודות החקלאיות השונות מתבצעות במגוון מסגרות, שהבולטת והמרכזית שבהן הינה תכנית "שורשים", והן נערכות בשיתוף גורמים רשמיים נוספים ברשות הפלסטינית (משרד החקלאות, המרכז לחקר הקרקע ועוד).

השתלטות חקלאית

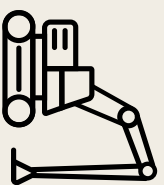
נחנוי 2013-2017

7629 דונם
השתלטות על קרקע

250
אתרי השתלטות חקלאית

573 ק"מ
דרכים חקלאיות

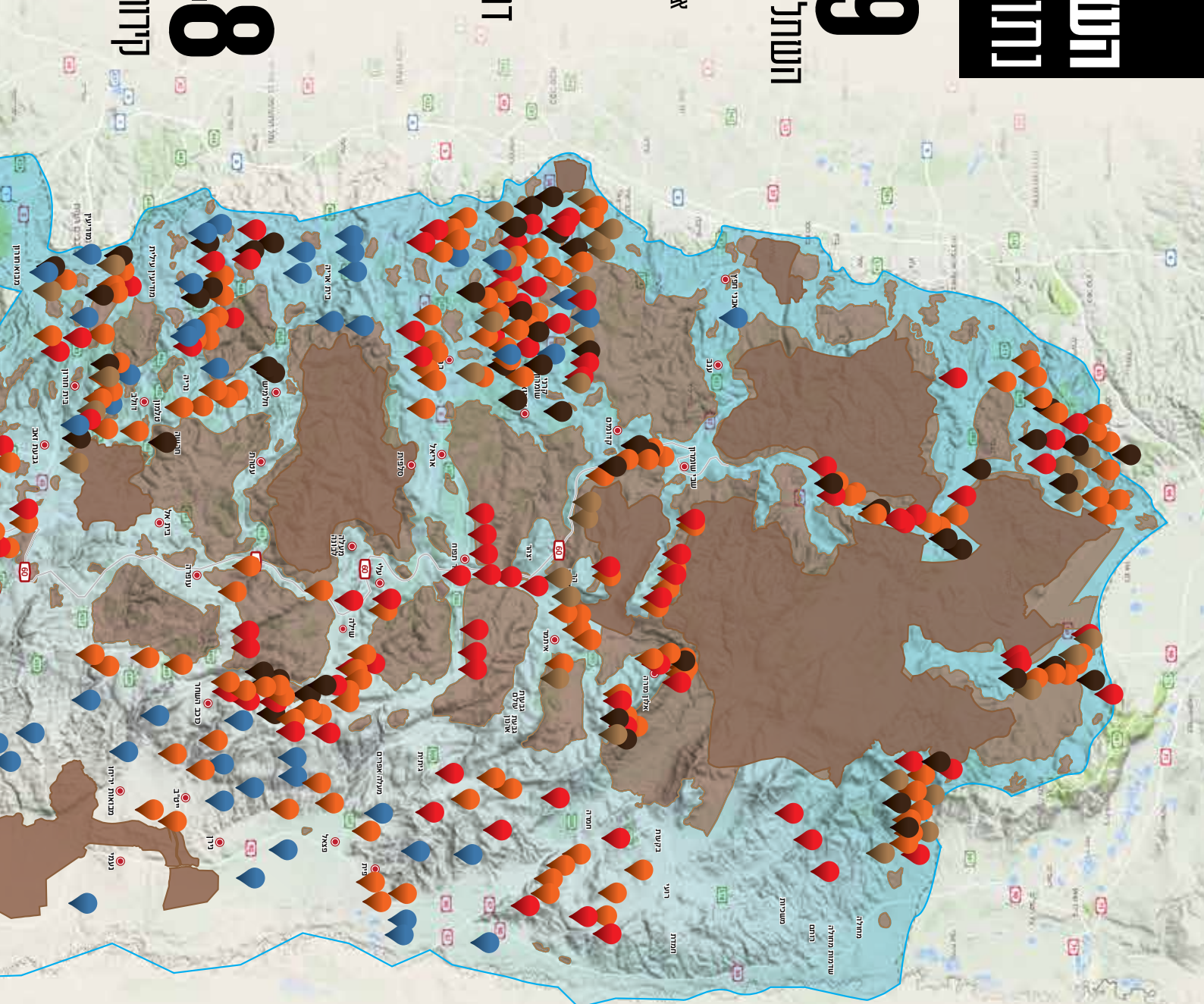
181
פריצות דרכים

112,348 מ"ר

קירות ממך ופראטות

164 ק"מ
אורח מים ראשית

בורות מים

13

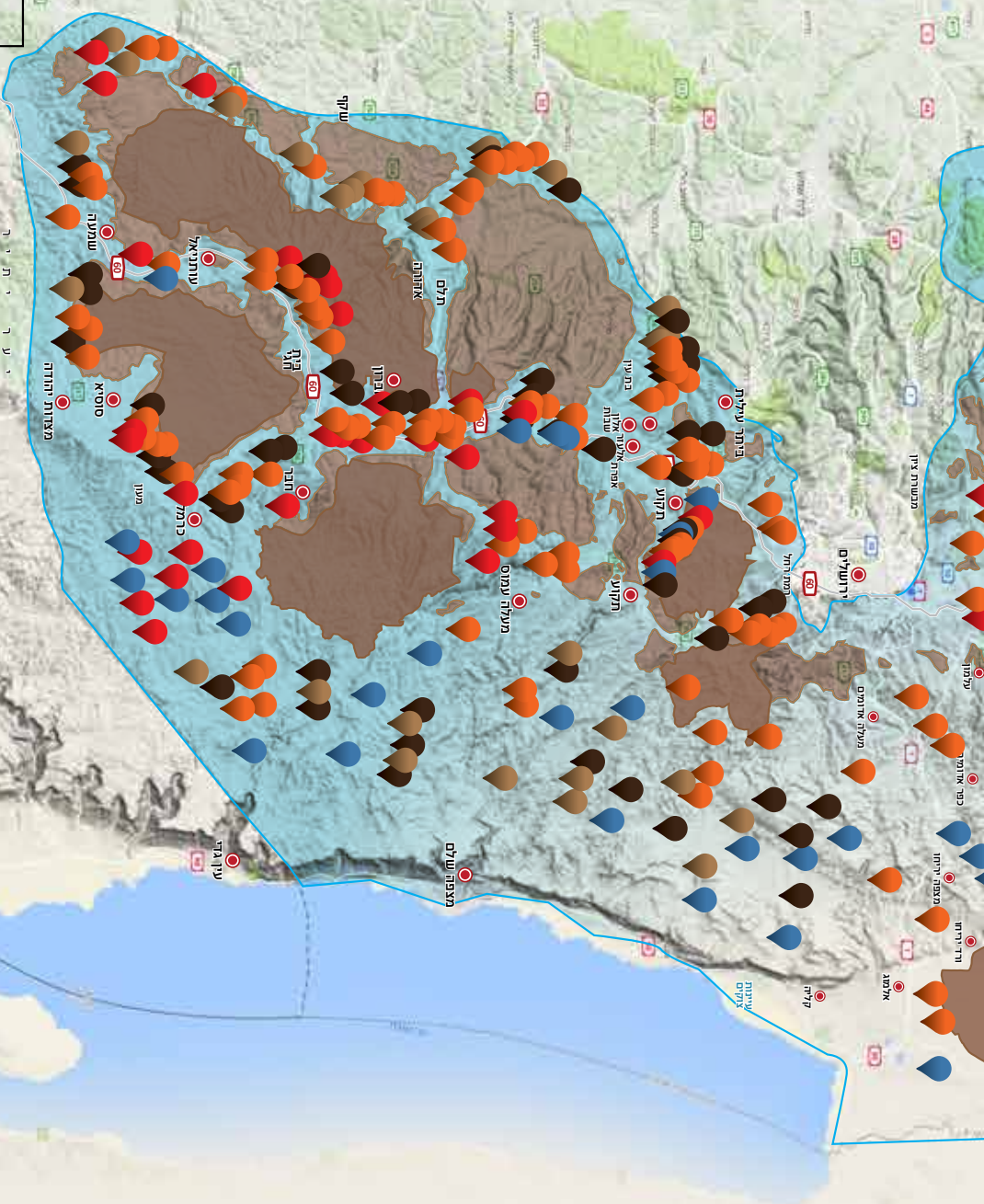
שִׁפּוּץ מַעֲיָנוֹת

30

הקמת מאגרי מים

819

מיון ליון מים

תכנית 'שורשים' (Judhur, جذور)

מיזם 'שורשים', שיצא לדרך בשנת 2014, הינו המיזם בעל ההיקף הרחב ביותר לצורך השתלטות על אלפי דונמים בשטחי C, ולכן שם זה מהווה לעיתים שם כולל לפעילות החקלאית שמוביל האיגוד.

תחילת הפעילות של 'שורשים' הייתה השתלטות באמצעות עיבוד על השטחים החקלאיים במורדות ההר המזרחיים שבין דרום-מזרח בית לחם עד צפונית לחברון, בדגש על שטחי C, ומשם התרחבה לשאר אזורי C ברחבי יהודה ושומרון, שבהם נעשים מאמצים ניכרים ומתואמים כדי לקבוע בשטח עובדות בלתי הפיכות.

האיחוד האירופי הקצה סכום של 3.6 מיליון יורו ל-UAWC להפעלת תוכנית 'שורשים' באזור בית לחם בשנת 2014, ומימן 90 אחוזים מעלותה הכוללת. במסגרת המיזם ביקר נציג האיחוד האירופי באזור כדי להתעדכן בהתקדמות המיזם ובעבודת UAWC בכללה.

במרץ 2015 נערך בעיר בית לחם כנס ההשקה של תוכנית 'שורשים'. בכנס ההשקה השתתף שגריר האיחוד האירופי ברשות הפלסטינית דאז ג'ון גאט' רוטר. בדברים שנשא אמר רוטר: "המיזמים שיבצע האיחוד האירופי לאזרחים באזורי C הכרחיים, במיוחד במגזר החקלאות, שמהווה חלק חיוני מהכלכלה. מיזם זה יתרום כדי לסייע לחקלאים הפלסטינים [...] ובביסוס העובדות הפלסטיניות על הקרקע, לנוכח מדיניות ההתנחלות של ישראל [...] איגוד ועדות העבודה החקלאיות הפגין את יכולתו ליישם מיזמים חקלאיים באזורים פלסטיניים רבים, וכי היחסים עם האיחוד האירופי מגיעים בעקבות ההצלחות שהשיג האיחוד".¹²

המשך

ראלף טראף, ראש נציגות האיחוד האירופי ברשות הפלסטינית, מוסק זיתים בגוש עציון במסגרת מיזם 'שורשים', אוקטובר 2016.¹³

מיזמים נוספים במימון אירופי הממותגים נפעילות חקלאית תמימה

נוסף על מיזם 'שורשים' הוועדות החקלאיות מקדמות שלל מיזמים בלתי חוקיים ברוח תוכנית 'שורשים' הממותגים תחת כותרות תמימות לכאורה, ומציגות מצג שווא של פעילות אזרחית לגיטימית. להלן כמה דוגמאות מרכזיות:

- 'מיזם שמן הזית': נטיעת עצים, הכשרת קרקעות, בניית מדרגות חקלאות וקירות תמך בעלות גבוהה מאוד, שאיננה כלכלית, תחת הכותרת 'הפיכת שמן זית לתחרותי' אגב הצגת הערך המקומי. את מיזם זה תקצב האיחוד האירופי בשנים 2012-2014 בהיקף של יותר מ-3,000,000 €¹⁴.

- 'מיזם ניהול מים וקרקע': ניכוס קרקעות ומקורות מים. בשנים 2013-2017 בוצעה השתלטות על 3,000 דונמים של קרקע, נסללו 320 ק"מ של כבישים חקלאיים ונפרסו יותר מ-43 ק"מ של רשתות מים חקלאיות במימון הנציגות ההולנדית ברמאללה¹⁵. בשלב הבא הכוונה היא לייעל את שיטות ניכוס הקרקע ומקורות המים וכן לטפל בעניינים נוספים, ובהם רישום משפטי של הקרקעות.

- מיזם 'העצמת בעלות פלסטינית על קרקעות ומניעת זליגת כוח עבודה ליישובים יהודיים': סיוע חקלאי ומשפטי לתושבי כפרים בבקעת הירדן בחסות קרן MEDICO הגרמנית, שמטרתו לעודד את תפיסת הקרקע ולטרפד פעולות אכיפה¹⁶.

- 'שיקום חממות בגדה המערבית': מיזם לתפיסת קרקעות המתמקד בעיקר באזור מערב השומרון ובמותניים הצרים שבין כביש 6 לעיר קלקיליה¹⁷.

- 'סיוע לרועי צאן במדרון המזרחי של הגדה': מיזם שנועד לחשק את היישובים היהודיים בדרום הר חברון ובמזרח גוש עציון.

- מיזם 'פליטים פלסטינים בשוליים': שיקום כבישים חקלאיים באזור ירושלים, בקעת הירדן ובית לחם, בין היתר על תוואי תוכניות ישראליות לסלילת כבישים עתידיים, כדי למנוע את סלילתם¹⁸.

ג'ון גאת רוטר, לשעבר ראש נציגות האיחוד האירופי ברשות הפלסטינית, בכנס ההשקה של מיזם 'שורשים', מרץ 2015¹³

13. מקור התמונות: דף הפייסבוק של UAWC

14. http://ec.europa.eu/budget/fts/index_en.htm מסד נתונים פיננסי של האיחוד האירופי.

15. <https://www.ngo-monitor.org.il/funder/netherlands/>, <https://www.facebook.com/OfficeRamallah/posts/729114907258134>

16. <http://www.uawc-pal.org/news.php?n=3088&lang=2>

17. https://ops.unocha.org/Reports/daily/CAPProjectSheet_1036_60192_2018423.pdf

18. <http://www.uawc-pal.org/news.php?n=3198&lang=2>

2015 التقرير السنوي

סיכום פעילות רב שנתית ביהודה ושומרון (2013-2017)

#7

הנתונים להלן מסכמים את היקף הפעילות המרכזית של איגוד הוועדות החקלאיות ביהודה ושומרון, בשנים 2013-2017, ונדלו מתוך דו"חות הסיכום השנתיים המפורסמים באתר האינטרנט של UAWC. כאמור, הן הממצאים בשטח והן ההצהרות מצד בכירי הארגון מלמדות כי מרבית העבודות החקלאיות מתבצעות בשטחי C הנמצאים בשליטה ישראלית מלאה.

פעילות שנה	טיוב ושיקום קרקע	הכשרת דרכים חקלאיות	טראסות וקירות תמך	הכשרת מקורות מים	הקמת תשתית צנרת מים מרכזית	מערכות השקיה
2013	150 דונם	3 ק"מ	101 יח'		19 ק"מ	153 מ"ר
2014	500 דונם	110 ק"מ	6658 מ"ר	8 בריכות אגירה	62 ק"מ	3777 מ"ר
2015	4091 דונם	280 ק"מ	286 יח'	15 בריכות אגירה 286 בורות מים 729 מיכליות	21 ק"מ	
2016	1900 דונם	105 ק"מ	95,000 מ"ר	11 מעיינות 90 מיכליות מים	62 ק"מ	62 ק"מ
2017	978 דונם	75 ק"מ	13,233 מ"ר	1 מגדל מים 2 מעיינות 4 מאגרי מים		3100 מ"ר

מיזמים מרכזיים של הוועדות החקלאיות בשנים 2012-2021 ע"פ חלוקה לתחומים ולמקורות מימון

מקורות מים

מיזם 'ביידר'
מיזם 'ניהול קרקע ומים'
בניית בארות חדשות
מיזם 'ניהול משאבי מים'
זכויות קרקע ומים

תפיסת קרקעות חקלאית

נטיעת עצים 2017
מיזם שמן הזית
מיזם קידום רועים
מיזם 'שורשים'
נטיעת עצים בתוואי כביש 'לב יהודה'

שיפור מערכות הפקה חקלאית
מיזם 'בטחון תזונתי'

שיקום חממות
קידום רועים בגדה המערבית

פעולות חירום למניעת השתלטות ישראלית

הגנה על קרקעות פלסטיניות בבקעת הירדן

זכויות חקלאים

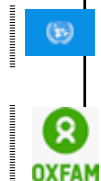
סלילת דרכים

ניהול בר קיימא
וגישה מקיפה
מיזם 'פליטים פלסטינים
בשוליים'
הגנת חקלאים
פלסטינים - שומרון

תפיסת אזורים ימיים - עזה

מיזם סיוע לדייגים
שיקום והבטחת מזון
הגנה על חיים
בגבולות סגורים

2013 גוש עציון - כביש 60

2017 גוש עציון - כביש 60

2013 מערב השומרון - אבני חפץ / ג'זס

2017 מערב השומרון - אבני חפץ / ג'זס

מקורות מימון

#8

כדי לממן את המיזמים העצומים שחלקם הוצג לעיל הקימו הוועדות החקלאיות מנגנון רחב היקף הכולל יותר ממאה עובדים; מקצתם אנשי שטח, העוסקים באיתור נקודות אסטרטגיות, בגיוס 'חקלאים', בהכוונתם ובתיאומים למיניהם, ומקצתם אנשי משרד, האמונים על גיוס הכספים והתומכים ועל מדיניות הארגון.

הטבלה שלהלן מסכמת מחקר מעמיק על היקפי התקציב המינימלי הדרוש לארגון הוועדות החקלאיות. העולה מנתונים אלו הוא שבשנים 2009-2017 מומן UAWC על ידי ממשלות, גופים ממשלתיים, ארגוני סיוע ועמותות בסכום של €45,608,214 לפחות. סכומים אלו הם **הסכומים המינימליים** אשר פורסמו בפומבי **במקורות גלויים** (כגון דו"חות כספיים של גופים ועמותות), אולם ככל הנראה היו תמיכות נוספות שלא פורסמו.

הגוף הממן	סכום כולל (€)	הערות
האיחוד האירופי	16,114,867	שנים 2012-2016
נציגות הולנד בראמאללה (ממשלת הולנד)	19,650,000	שנים 2013-2021
משרד החוץ הגרמני בשיתוף קרן Medico	572,000	סכום מינימלי משוער
ממשלת ספרד	184,000	בשנת 2015 בלבד
ממשלת צרפת	425,151	שנים 2010-2014
UNOCHA	1,085,136	סכום מינימלי משוער
ממשלת נורווגיה וארגון NPA	3,320,000	לשנים 2016-2019.
קרן Oxfam	4,120,060	
Grassroots international (GRI)	137,000	בשנת 2015.
סה"כ	45,608,214 יורו	

#9

זאב בעור של כבש הקשר הגלוי והסמוי לארגון הטרור 'החזית העממית'

הטרור 'החזית העממית' בראשית שנות האלפיים. הוא נעצר ונכלא על ידי מדינת ישראל, ולאחר שחרורו שימש נשיא מועצת המנהלים של UAWC משנת 2005 עד 2010.²¹

אחד הארגונים האירופיים התומך כלכלית בפעילות איגוד הוועדות החקלאיות הוא **NPA (Norwegian People's Aid)**, ארגון נורווגי הרואה עצמו "מחויב לבניית חברה דמוקרטית ולחיזוק יכולתם של אנשים לשלוט בחייהם", ומגדיר עצמו ארגון בלתי פוליטי אף שאינו ניטרלי בדעותיו. בהתאם לכך הוא "תומך בארגונים המייצגים אוכלוסיות חלשות או פגיעות, ובייחוד אם הם מתנגדים לבעלי הכוח או בסכסוך איתם"²², ורואה באיגוד הוועדות החקלאיות "אחד משותפיו בפלסטין".²³

NPA, הנתמך זה שנים רבות על ידי ארגון הסיוע האמריקאי הממשלתי **USAid**, נתבע בשנת 2017 על ידי משרד המשפטים האמריקני כתומך בטרור ואף הואשם בכך. במשפט, שהגיע לסיומו באפריל 2018, הודה הארגון שהוא תומך באירן, בחמאס ובעוד כמה ארגוני טרור.²⁴

מ-2016 ועד עתה קיבל **NPA** כ-32,000,000 כתר נורווגי (כ-3,320,000 יורו) מממשלת נורווגיה (מתוך התחייבות של 50,000,000 כתר נורווגי בסך הכול) בעבור מיזם משותף עם איגוד הוועדות החקלאיות.

איגוד הוועדות הוקם באמצע שנות ה-80 ומטרתו הרשמית הוגדרה 'תמיכה בחקלאים הפלסטינים', אולם מקימו מזוהים במישרין או בעקיפין עם ארגון 'החזית העממית' לשחרור פלסטין - ארגון טרור חמוש חילוני-לאומי שביצע פיגועים רבים נגד יהודים ב-40 השנים האחרונות (כולל הטבח בשדה התעופה בלוד, רצח השר רחבעם זאבי ופיגועי התאבדות בשנות האלפיים).

הן החזית העממית והן **UAWC** מנסים לטשטש את הקשר הפנימי ביניהם כדי להעניק לגופים האזרחיים תדמית של גופים עצמאיים הפועלים ללא כוונות רווח, ועם זה נמצאו עדויות ברורות על הקשר האידאולוגי והפיננסי בין גופים אלו: במסמך ארגוני פנימי שנכתב לארגון הסיוע האמריקני **USAID** בשנת 1993 נקבע כי **UAWC** הוא "הזרוע החקלאית של ארגון החזית העממית לשחרור פלסטין"¹⁹. כמו כן תנועת פת"ח עצמה הגדירה את **UAWC** סניף של החזית העממית.²⁰

גם היום נמשך הקשר בין ה-**UAWC** לחזית העממית, המוגדרת ארגון טרור גם בארצות הברית ובאיחוד האירופי, ובכירים בחזית העממית שימשו בתפקידים בכירים באיגוד הוועדות. לדוגמה: ג'מיל מחמד אסמאעיל אלמג'דלאוי, לשעבר סגן יו"ר **UAWC** בעזה, ידוע כפעיל בכיר בחזית העממית. הוא שימש ראש המחלקה המדינית של החזית העממית בעזה, ובשנת 2012 תפקד כנציג החזית העממית בגופי פת"ח ברשות הפלסטינית. כמו כן בשיר אלח'ירי שימש ראש הלשכה המדינית של ארגון

¹⁹ http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNABY769.pdf

²⁰ https://www.ngo-monitor.org/ngos/union_of_agricultural_work_committees_uawc / בסעיף 'PFLP Ties'

²¹ מראשי 1: https://uawc-pal.org/news/?n=php_127&lang=1

²² <https://www.npaid.org/About-us>

²³ <https://www.npaid.org/Our-Work/Countries-we-work-in/Middle-East/Palestine/Partners-in-Palestine/Union-of-Agricultural-Work-Committees-UAWC>

²⁴ <https://www.npaid.org/Our-Work/Countries-we-work-in/Middle-East/Palestine/Partners-in-Palestine/Union-of-Agricultural-Work-Committees-UAWC>

פריצות דרכים - סמוך לכביש חוצה שומרון

הקמת טראסות וקירות תמך - מרכז גוש עציון

הקמת קו מים - מזרח גוש עציון

חלוקת מיכליות מים - מרחב מעלה אדומים

נטיעת אלפי עצים בעקבות הצהרת טראמפ על העברת השגרירות (מתוך דף הפייסבוק של UAWC)

פרויקט נטיעות בשומרון (מתוך דף הפייסבוק של UAWC)

#10 | פעילות המעקב של תנועת רגבים

2017 והשוואתם זה לזה. לאחר מחקר זה, הוצלבו הנתונים עם דוחות איגוד הוועדות החקלאיות.

בפרק זמן זה הוציאו עורכי הדין של תנועת רגבים עשרות פניות למנהל האזרחי בדרישה לאכוף את החוק למראה הפרתו השיטתית. בחלק המקרים שפנייתנו למנהל האזרחי לא נענתה בצעדי אכיפה יעילים, עתרנו לבג"ץ.

לא למותר לציין כי במעקב קבוע שאנו מנהלים בשטח איתרנו מיזמים רבים שנעשו בשטח לאחר תאריך הצילום של תצלום האוויר בשנת 2017. כמו כן אנו מזהים כי גם לאורך שנת 2018 נמשכת הפעילות האינטנסיבית בשטח.

לאחר השלמת המיפוי, הגשנו את החומרים לוועדת חוץ ובטחון של הכנסת. ועדת משנה חוץ וביטחון, בראשות חבר הכנסת מוטי יוגב קיימה בהשתתפות הגורמים הרלוונטיים, מספר דיונים שעסקו במגוון היבטים של סוגיית השתלטות הרשות הפלסטינית על שטחי C. בישיבה הוצגו לחברי הכנסת ולמוזמני הוועדה מיפוי הפעילות הכולל את הנתונים הרבים והיקפם הכלכלי, התשתיתי והמבצעי. נוסף על כך ערכנו סיורים רבים בהשתתפות חברי כנסת וראשי מועצות להצגת היקף התופעה.

המחקר המתחקה אחר מקורות מימון התוכנית והיקפי ההשקעה העצומים של האיחוד האירופי ומדינות אירופה אשר הוצגו בטבלת המימון שלעיל נעשה בהזמנת תנועת רגבים על ידי ארגון 'עד כאן', במעקב אחר תוכניות הרשות הפלסטינית בשטחי C, שיטות הביצוע שלהן ומקורותיהן הכספיים.

תנועת רגבים, שהוקמה באמצע העשור הקודם, פועלת בין השאר לשמור על אדמות הלאום ועל אוצרות הטבע והנוף של ארץ ישראל ולמנוע את השתלטותם של גורמים זרים על משאבים אלו.

אנו מאמינים כי רק רשויות המדינה, על כלל הכלים והמשאבים העומדים לרשותן, יכולות לתת מענה היקפי לפגיעה העצומה בסביבה ובאוצרות הטבע ולשמור על משאבי הטבע הלאומיים. משום כך פעילותה של רגבים מכוונת להשפיע על כלל מערכות השלטון במדינה ולהביא אותן לעשות את המוטל עליהן: לפעול לאור עקרונות היסוד הציוניים של מדינת ישראל ולממשם להלכה ולמעשה.

לצורך כך רכזי השטח של רגבים מקיימים סיורים רבים, משתפים פעולה עם מגוון גורמים, יוזמים סיורים לח"כים ולעיתונאים ונוכחים בישיבות של ועדות הכנסת הרלוונטיות. כמו כן תנועת רגבים מפרסמת דו"חות ופרסומים כדי ליצור הד תקשורתי ועוקבת אחר פרסומי הרשות הפלסטינית והאיחוד האירופי בכל סוגי המדיה ובמגוון שפות.

בהמשך לפעילות המעקב אחר ניסיונות השתלטות הרשות הפלסטינית והאיחוד האירופי על שטחי C זיהינו כי החל משנת 2013 הוגברה מאוד פעילות הרשות הפלסטינית בשטחי C: תוכנית 'שורשים' גדלה מאוד ומימון הגורמים הזרים נסק. במהלך פעילות המעקב בשטחי C זיהו צוותי רגבים 247 אתרי השתלטות חקלאית ו-181 דרכים חדשות באמצעות סיורי שטח, תצפיות, פענוח תצלומי אוויר מהשנים 2013 עד

התגובה הישראלית לפעילות הרשות הפלשתינית

#11

אריאל לצומת תפוח בראשית השנה, היא מסתכמת בהחרמת הכלים ההנדסיים שפועלים במקום ובהשבתם לעבריינים בתוך זמן קצר. פניות רבות אחרות, כמו זו שנוגעת להשתלטות ערבית על אדמות שבתוך הקו הכחול של היישוב נווה דניאל, נענות בלקוניות: "במידת הצורך יינקטו הליכי פיקוח ואכיפה בהתאם לנהלים, ומימוש האכיפה ייקבע בהתאם לסדר העדיפויות", אך ללא פעילות מעשית בשטח.

במשרד הביטחון נמנעו עד העת האחרונה מלהציב את הנושא במקום גבוה בסדר העדיפויות. בישיבת ועדת המשנה של ועדת חוץ וביטחון שהתקיימה בכנסת ביוני 2018 השתתף גם קובי אלירז, עוזר שר הביטחון. אלירז ציין כי אכן יש השפעה מכרעת להיקפי העבודות החקלאיות, ומשרד הביטחון החליט לקדם בסדר העדיפויות את מניעת המשך ההשתלטות בעתיד, ולאחר מכן לפעול נגד מה שנעשה בעבר.

גם במשרד החוץ, אם מתוך אי-הבנה שמדובר במהלך אסטרטגי אם מתוך רצון לשמור על שקט תעשייתי, ואף שבכירי המשרד מודעים לכך שהפעילות של האיחוד האירופי בשטחי C אינה חוקית, אין נוקטים צעדים לבלימת המימון והכוונת הפעילות ואפילו אין נוקטים צעד בסיסי של הזמנת השגרירים הרלוונטיים לשיחות נזיפה.

ככלל, נראה כי התגובה של הגורמים הישראלים למיניהם, כגון הממשלה, המנהל האזרחי, גורמי האכיפה ומשרד החוץ, רפה מאוד, ובמקרים רבים כלל אינה קיימת.

המנהל האזרחי, הגוף האמון על פי חוק על שמירת האדמות בשטחי C, כמעט שאינו פועל ביעילות לבלימת מגמת ההשתלטות ולהשבת המצב לקדמותו. וזאת ממספר סיבות:

ראשית, עבודות חקלאיות בלתי חוקיות נמצאות בתחתית סדרי העדיפויות לאכיפה, ובשל מחסור בכח אדם, עבירות אלו כמעט ואינן מקבלות מענה אכיפתי.

שנית, חלק ניכר מהעבודות הכרוכות בהשתלטות החקלאית, מוגדרות עבודות שאין בהן צורך בהוצאת היתר, ככל שהן נעשות על ידי בעלי הקרקע. חלק ניכר מהעבודות מתקיימות על אדמות סקר שבהן הפולשים יבקשו לטעון להיותם בעלי זכויות מכוח עיבוד וחזקה.

היבט זה מקשה על זיהוי העבירה בעיקר באזורים שלא עברו מרשם מקרקעין מקיף, ונדרש בירור מעמיק לגבי מעמד הקרקע וזהות הבעלים (אדמת מדינה רשומה, אדמת מדינה לא רשומה, קרקע פרטית של הזולת וכיו"ב).

במקרים המעטים למדי שבהם נעשית פעולת אכיפה, כמו למשל בטיפול בעבודות הפלישה לאדמות מדינה בין העיר

#12 | מסקנות והמלצות

בעשור האחרון הרשות הפלסטינית מנסה להשתלט על שטחים רבים ככל האפשר באזור C. פעילות זו אינה חוקית ומנוגדת להסכמים הבין-לאומיים שהרשות הפלסטינית חתומה עליהם, אך זה אינו מפרע לארגונים ולממשלות זרות, כולל מהאיחוד האירופי, לממן אותה תוך כדי מתיחת ביקורת נמשכת על ישראל. בשנים האחרונות, ובייחוד מאז 2013, הרשות הפלסטינית הגבירה מאוד את הפעילות בתחום החקלאי, מכיוון שבכוונתה להשתלט במהירות על שטחים רבים וכן משום שקל יותר להציגה כסיוע הומניטרי לחקלאים.

למרות כל זאת הריבון בשטח, מדינת ישראל, כמעט שאינו פועל באמצעות מערכות האכיפה של צה"ל והמנהל האזרחי, ומאפשר לארגונים הפועלים בשטח ולסייעניהם האירופאים לקבוע עוד ועוד עובדות בשטח באזורים בעלי חשיבות אסטרטגית.

עקב ההשלכות האסטרטגיות הנכבדות של תוכנית הרשות הפלסטינית, אי אפשר לבחון אותה בראייה נקודתית. יש להביט על התמונה הרחבה ולהעניק לטיפול במיזמים הללו קדימות גבוהה בסדר העדיפויות של מערכת האכיפה.

אם ממשלת ישראל לא תתעשת בקרוב, חלילה, תוכניתה של הרשות הפלסטינית תיצור בשטח שינויים בלתי הפיכים.

רק החלטה ברורה וחדה של קובעי המדיניות והידרשות מהירה וכלל-מערכתית לעניין מתוך הבנה שמדובר בתוכנית הנושאת משמעויות אסטרטגיות מסוכנות, תוכל לתת לה פתרון ראוי. לשם כך אנו מציעים לפעול בהקדם בתחומי האכיפה והמניעה לצד פעילות משפטית ודיפלומטית, כדלהלן:

1. **החלטת ממשלה:** ראשית יש לקבל החלטת ממשלה, באמצעות משרד הביטחון, המורה למנהל האזרחי ולגופי האכיפה והמשפט הכפופים לו, כולל משטרת ישראל ושירות הבטחון הכללי, לפעול במגוון הכלים העומדים לרשותם על מנת לעצור את תופעת ההשתלטות האמורה, למנוע כל עבודות ללא היתר בשטחי C ולהשיב את המצב לקדמותו, על פי תוכנית סדורה בניתוח שטחים אסטרטגיים.

2. **סדרי עדיפויות ואכיפה מוגברת:** יש להעלות את הטיפול בהשתלטות החקלאית במדרג סדרי העדיפויות לאכיפה. על מנת לבלום את ההתדרדרות בשטח, יש למפות ולתעד את תמונת המצב הנוכחית בכל אזור, ולייצר "מפת בלימה" לגורמי האכיפה השונים. לשם אכיפה נחושה ויעילה, על רשויות האכיפה לעשות שימוש בכלל הכלים העומדים לרשותם, ובכלל זה - שימוש בצווי תיחום ובצווי 'שימוש מפריע', החרמת כלים חקלאיים לזמן ממושך או חילוטן לשם הגברת ההרתעה וצמצום היקפי התופעה.

3. **שמירת הקרקעות** - יש לקדם תכנית ממשלתית לשמירה אקטיבית על המקרקעין ביו"ש, באמצעות הקמה של יחידה לשמירה על שטחים פתוחים, כדוגמת "הסיירת הירוקה".

4. **פעילות משפטית**: הגבלת פעילותו של איגוד הוועדות החקלאיות, שהוא הגוף העיקרי שמבצע בפועל את ההשתלטות החקלאית בשטחי C. התמודדות מערכתית עם העומס המכוון על מערכת המשפט מטעם הרשות הפלסטינית ועמותות זרות, המנהלות בכל שנה מאות הליכים משפטיים ומנהליים ומגישות מאות עתירות חדשות.

5. **סיום תהליך הסקר בשטחי C**: בעקבות סחבת של עשרות שנים בביצוע הסקר נוצר ריק המאפשר השתלטות נרחבת על קרקעות. יש לבצע מיפוי של האזורים האסטרטגיים, ולהשלים את רישום קרקעות הסקר כאדמות מדינה, על פי סדרי העדיפויות. לשם כך יש צורך בהוספת תקנים לצוות המשפטי העוסק ברישום אדמות מדינה ביו"ש.

6. **פעילות מדינית**: פעולה נחושה של משרד החוץ נגד הארגונים והמדינות התומכות בהם לצורך הפסקת הפעילות הבלתי חוקית. הדגשת הקשרים בין איגוד ועדות העבודה החקלאיות לבין החזית העממית, המוגדרת ארגון טרור גם באירופה, עשויה לגרום להפסקת המימון שלהן. הגשת תלונות פרטניות נגד אישים/פעילים מסוימים המעורבים בפעילות בלתי חוקית בניהול מיזמים, בהעברת כספים וכיו"ב.

7. **שיקום סביבתי**: יש לדרג את סדר העדיפות להשבת המצב בשטח לקדמותו: הריסת מבנים ודרכים בלתי חוקיות, הריסת מדרגות חקלאות וקירות תמך בלתי חוקיים, מניעת חזרת עיבודים חקלאיים באדמות מדינה, העתקה ושנטוע של עצים מאזורי השתלטות למקומות מותרים בנטיעה.

**"במקום בו תחרוש המחרשה
את התלם האחרון,
שם יעבור גבולנו",
יוסף טרומפלדור, תל חי**

office@regavim.org | www.regavim.org.il

תנועת רגבים (ע"ר)

ת.ד. 44439 ירושלים 9144302

טל': 02-6560303 פקס': 02-6560363

לתמיכה ושותפות:

